

Vodstvo državne
ligejske knjižnice
v Ljubljani

Poština plačana v gotovini.

Leto IX., številka 17.

V LJUBLJANI, v soboto, 25. aprila 1925.

Današnja številka Din 1-50.

Šteje razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravništvo:

Ljubljana, poštni predal številka 168.

Prejem za telegrame: »Napreje«, Ljubljana.

Čekovni račun št. 18.807.

NAPREJE

Stane mesečno . . . . . Din 25—
za inozemstvo . . . . . Din 85—

Oglasi:

Prostor 1×55 mm 60 par. Mali oglasi: beseda
60 par, najmanj 5 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne
priobčijo. — Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

LJUDSKI GLAS

Glasilo
Kmetско-delavske zveze
Stane letno 60 Din — mesečno 5 Din

Državljanska vojna na Bolgarskem.

Pretekli teden je bilo na Bolgarskem zelo burno. Prve vesti po praznikih so poročale, da je bil izvršen na kralja atentat, ki pa ni uspel. Kmalu nato je bil ubit neki general. Ko so ga 16. t. m. hoteli svečano pokopati, je eksplodiral med cerkvenimi pogrebniimi obredi v cerkvi sv. Nedelje peklenški stroj, ki je imel strahovit učinek, tako strahovit, da ga imenujejo največji atentat v zgodovini: okoli 150 mrtvih in nad 20 ranjenih. V cerkvi so bili zbrani najvišji državni dostojanstveniki, zato jih je ta atentat precej pokopal.

Kakšni vzroki so povzročili te dogodke? To je mogoče razumeti le iz zgodovine poslednjih let. Po nesrečni vojni je prišlo tudi na Bolgarskem do prevrata. Kralja Ferdinanda so pregnali, na površje pa so prišli kmetje, ki tvorijo na Bolgarskem kakor pri nas, večino prebivalstva. Vodil jih je tolikokrat imenovani Stambolijski. Ta kmetška vlada je storila mnogo dobrega, v mnogih ozirih pa je izzivala odpor mestnega prebivalstva, tudi industrijskega in obrtnega proletariata, katerega bi sicer lahko pridobila za svoje zaveznike. Tudi Stambolijski je bil diktator, ustanovil je diktatorsko deželo nad mesti. Ker je pa vladal diktatorsko, ni mogel skrbeti za primerno izobrazbo svojih pristašev in tako je mogoče razumeti, da se je meščanom posrečilo s pučem strmoglaviti njegovo vlado. Važno pri tem je tudi to, da so vodili revolucijo proti njemu bivši oficirji, ki so pridobili na svojo stran tudi vojsko, kolikor jo je še ostalo pod orožjem.

To se je zgodilo 9. junija 1923. Zavladale so takrat navidez vse opozicijske stranke, a faktično moč je imel v rokah vendarle veliki kapital. V vlado je pridobil sedanji ministrski predsednik celo socialiste! Skraja si je novi režim nadeval demokratično masko, a vedno bolj jasno se je odkrivala za njim profitaželna buržuazija, ki je vladala zdaj iz mesta nad deželo še z veliko strašnejšimi sredstvi kakor prej Stambolijski. Ječe so se polnile, jetniki so umirali, na begu so jih postrelili, vrstili se se atentati, skoraj vsak teden je bilo nekaj ljudi umorjenih. Celo v inozemstvu begunci niso bili varni. Bivšega ministra v vladi Stambolijskega — Daskalova je bil neki plačanec v Pragi umoril, umorjen je bil vodja makedonskih upornikov Todorov, kmalu nato neki drugi

v Milanu itd. Nad 8000 ljudi je poginilo, Bolgarija se je lahko postavila v eno vrsto z Mussolinijevo Italijo in Horthyjevo Madjarsko.

Jasno je, da je taka reakcija rodila odpor, že septembra 1923 je prišlo do precejšnjih prask, a vlada je v krvi udušila upor. Novembra so bile volitve, ki so prinesle vladi seveda »zmago«, to se pravi velikansko večino poslancev, a kljub temu se je opozicija stalno širila; ostalo je še precej pristašev Stambolijskega, potem komunistov, socialistov so prešli kmalu v opozicijo in še nekaj liberalnih demokratov. Vlada je morala iskati nekatere opere in zato se je zvezala z oficirsko ligo in makedonskimi vstaši, uradni vladni in neuradni fašistovski teror pa je divjal svobodno. To so bila seveda rodovitna tla za moskovsko internacionalo. Njen vpliv je postal precej očiten, Trecki je v neki svoji knjigi priznal, da naj bi bila revolucija na Bolgarskem signal za revolucijo v Nemčiji.

Pa kakor se je ponesrečil upor meseca septembra 1923., tako tudi sedanji doslej ni pokazal posebnega uspeha, kajti armado ima v rokah vlada, in sicer trdno v rokah, sicer si je ne bi bila upala zvišati za 3000 mož; za toliko je dobila dovoljenje od zapadnih velesil, a ni treba da bi rekla pri številu 3000: stoj, nobenega več! Sedanji upor je bil doslej po številu žrtev velik: naenkrat okoli 150 mrtvih — a tudi vlada se je maščevala; poročaje, da je v zaporih zopet par tisoč ucvih jetnikov, proglasila je obsedno stanje in po vojnem pravu jih sedaj streljajo vsako noč kakor zajce...

Nevarno se je zamajalo. A pravega uspeha ne bo, ne more biti. Ljudstvo je — kakor se zdi — sito uporov in revolt in krvi, kajti doslej je bilo slišati samo o bojih, ki so se vršili v glavnem mestu v Sofiji, dežela ne sodeluje v masah in organizirano. A tudi vlada ne bo imela uspeha, ne more imeti, njena lastna sredstva jo bodo pokončala. Rešitev je v pravi proletarski demokraciji, ki zagotavlja slehernemu članu družbe del soodločevanja v vsem: v razdelitvi in izpolnjevanju pravic in dolžnosti.

Da hoče belgrajski režim izkoristiti tudi žalostne dogodke na Bolgarskem v svojo korist, je jasno. In naloge pošteni proletarec je, da to s svojo zaveznostjo preprečijo, kolikor morejo.

Po občnem zboru Konsumnega društva za Slovenijo.

V nedeljo, dne 19. aprila, se je vršil občni zbor Konsumnega društva za Slovenijo. Potek in rezultat občnega zbora je tak, kakor vseh dosedanjih, to se pravi, da ni zmagala še prava socialistična združna misel, temveč zvoedeneli socializem, s katerim upajo posamezniki v gigantskem boju proletariata s kapitalizmom bolj koristiti delavstvu, kakor pa z globokim in resničnim udejstvovanjem pravega socializma. Tisti zvoedeneli socializem

posameznikov je mogoče le na ta način, ker to naše delavstvo in člani Kons. društva za Slovenijo dopuščajo s svojo grešno brezbriznostjo. Brezbrizno je delavstvo napram reakciji meščanske države, ki ne upošteva niti lastnih zakonov, ki jih je izdala, brezbrizno je napram kapitalističnemu izkoriščanju in brezbrizno je tudi napram socialistični reakciji v svojih lastnih vrstah, v svoji edini močni gospodarski organizaciji, v svojem konsumu.

Izraženo je bilo to na obč. zboru, ko je kljub temu, da je med člani celo leto godrnjanje, prišla skoraj samo ena stvarna kritika in sicer iz Črne in Mežice potom delegata s. Möderndorferja do izraza, ki je podprta s fakti bila zmožna, da izroči zadrugo res delavcem v roke, ne pa posameznikom, kakor je dosedaj. S tem bi bila nezadovoljnost na mah odpravljena, ker bi delavci, in sicer ogromna večina, čutila se v zadruzi kot v svojem lastnem domu in ne kakor dosedaj — kot nujno zlo. In ko je bila ta možnost na vidiku, so zastopnika tistih uvidevnihi članov z neslanimi napadi in zasmehovanjem briskirali iz jeze nad tem, ker bi na ta način bil konec gospodovanja posameznika in njegovih zvestih pomagáčev. Niti tisti, ki so Kristanu še lansko leto javno očitali umazanosti (Ferfelja itd.), ki so pisarili pred lanskim občnim zborom okrožnice na svoje »zveste« pristaše »edino pravega mednarodnega socializma« niso imeli dovolj energije za revolucionarni progres, da bi nastopili za to, kar je edino pravilno. Za skledo leče, z gnilim kompromisom skušajo še nadalje životariti življenje dvoživk.

Od sedaj naprej bo vsak zavedni proletarec vedel, s kom naj se zedini. Od sedaj naprej poštenjaki na to stran, koristolovci na drugo!

Tudi pri volitvah na občnem zboru se je pokazala vsa neodločnost delegatov v boju za zaščito pravih delavskih interesov. Zakaj bi tudi riskirali v tem boju svojo osebo, če se ni treba bati odgovornosti napram članstvu, ker ne bo nobenega; ki bi jih radi tega poklical na odgovor! Delavstvo še spi spanec pravičnega in radi tega cvete pšenica še individualistom, koristolovcem, kameleonom in vratolomnim žonglerjem in ni se treba bati nejevolje članstva. Zato sta bili izmed od-

danih glasovnic le dve proti sedanjemu režimu pri volitvah odborov. In tako se je zgodilo, da je tisočkrat zaničevani Kristan postal član nadzorstva. Kristan je v ofenzivi in pridobiva točke za točko, seveda na račun nevednosti našega delavstva. Sedaj bo gotovo on predsednik nadzorstva, priblednji občni zbor bo že on vodil in ves konsum bo že sam komandiral. Zato ne trpi, da bi se mu kdo vmes mešal, za to je s tako nesramno jezo nastopil, kot delegat proti delegatu. Iz tega se jasno vidi, da hoče biti zadržan on, kakor je to leta 1919. v stranki izjavil, da stranka je on. In ne opravičuje tega nastopa niti njegova cinična izjava, da je to le iz ljubezni do s. Möderndorferja. Bog nas varuj take ljubezni!

Torej meglja je zmagala. Tako bo ostalo v Konsumnem društvu za Slovenijo pri starem zopet za leto dni. Pametne predloge so briskirali, delegata, ki jim ni dišal so zasmehovali, perečega vprašanja službene pragmatike, tajne življenske pogodbe, potrebnih in nujnih sprememb pravil so se zaenkrat s žonglerskimi triki iznebili. Nič jih ne briga, da je 17 tisoč članov le na papirju, prodajalne so bile v zadnjem času kar štiri zaprte, da je veliko bančno posejilo, ki zadrugo strašno obremenjuje! Glavno je le, da ima ta zasiguran svoj profit, drugi pa korito v ljubi slogi pod praporom zvoedenega socializma, v prijetni senci kraljevega zaupnika na račun danes še spečega, utrujenega in bednega delavstva. Zaenkrat zanje še ni nevarnosti. Ni pa mogoče, da bi se trpinji pustili vedno tako izkoriščati. Kolikor pozneje toliko hušji bo obračun. Potem pa ne recite, da smo mi, ki to danes že predvidimo, radi tega hušji ko sam g. Pašič. To je vaš velik prijatelj! Član Konsum. društva za Slovenijo.

Radićeva politika.

Politična situacija se jasni. Cesar zaradi neenotnosti duha ni zmogla cela opozicija s političnim pritiskom, ko je zamudila ugodni trenutek po prvem sestanku narodne skupščine, to so, kakor se zdi, skušali s svojim pohlevnim nastopom doseči radićevci sami: osvobojenje vodstva Radićeve stranke iz preiskočvalnega zapore in zagotovitev dobrega izida kazenskega procesa. Odkupna cena je prevelika. Kakorkoli naj že poskušamo umevati izjave radićevcev, podane 26. in 27. marca v parlamentu, v danem trenutku — tik po volilnih nasilstvih — pomenijo vendarle zameno nečesa velikega in načelnega — za delno popravilo nasilstev. Hrvatski časopisi naj govore karkoli, mi imamo o tem svoje mnenje.

Ali pa so radićevci dosegli vsaj tisto, kar so pričakovali in se jim bo posrečilo popraviti nekaj zlega, ki so ga s svojimi izjavami brez dvoma napravili, to se bo še pokazalo. Če iz nadaljnega razmotrivanja čisto izločimo možnost radikalnega verolomstva in novih nasilstev, potem lahko rečemo, da je vse odvisno od tega, koliko je vredna osebnost Stjepana Radića. Če je njegova osebnost za vzdržanje dis-

cipline v hrvatskih masah res toliko vredna, kolikor jo cenijo radićevci in se je Stjepan Radić cenil sam, ko je menda pooblastil Pavla Radića, da izjavlja tudi v njegovem imenu, tedaj se vsaj najhušje zlo, ki bi se sicer moglo zgoditi in ki bi za notranjo in zunanjo politiko Jugoslavije imelo neugledne posledice, gotovo ne bo zgodilo. Mislim namreč razkroj strnjjenih vrst hrvatskega kmetškega naroda in njemu zveste inteligence. Saj bi radićevci s svojim socialnim programom zaradi maloštevilnosti, idejne in predvsem moralne slabotnosti in velike neiskrenosti voditeljev slovenskega, hrvatskega in srbskega industrijskega proletariata predstavljali resnega nasprotnika strahovite socialne reakcije, ki jo je uvedel v Jugoslaviji oblastiteljni Beograd s pomočjo jugoslovenskih (orjunaških) priganjačev. Srbski kmet in delavec te reakcije le radi tega ne čutita tako hudo, ker pač tudi nanju odpada nekaj drobtinice beograjske kolonialne politike v krajih na tej strani Save.

Ali bo po zadnjih dogodkih Stjepanu Radiću še mogoče vzdržati disciplino kmetjskih mas in si ohraniti njih zaupanje, to je vprašanje. Če bi

Perite samo z Zlatorog milom!

Perite samo z Zlatorog milom!

kmetom, ki niso ničesar imeli. Kako so te tri trditve protislovne, se vidi na prvi pogled, čudimo se samo, kako je mogoče človeku, ki je inteligent, tako brskantno govoriti o največjih socialnih prevratih v zgodovini in v sedanjosti. O razrednem boju, ki je bistvo vseh teorij socialnega gibanja, predavatelj ni omenil ničesar. Očitno stoji on na stališču solidarnosti razredov. Najsezadnje je sam predavatelj videl praznoto svojih »teorij« in je vzkliknil, da so vse to sive teorije... Da pa moramo preko njih na delo. Pozabil pa je povedati, na kakšno delo!

Ker g. Golouh niso želeli, da bi se razvila diskusija, so zaključili predavanje brez diskusije. Dr. Tuma pa je izrazil preskromno željo, da uredništva delavskih listov pač ne bodo tako kruta, da ne bi priobčila poročila o predavanju — seveda poročilo, napisano od prirediteljev. — Lepo si gospodje predstavljajo svobodo tiska! Predavanje dr. Tuma bi veliko bolj uspelo in spadalo v »Zvezo kulturnih društev«, kjer so poslušalci ljudje, ki niso še ničesar slišali in čitali o socializmu.

»Svoboda« se mora pač zavedati, da tvorijo glavni kader njenih članov socialisti in pa ljudje, ki želijo resnega znanja. Pripuščati, da se avtoriteta »Svobode« izkorišča za to, da se med delavstvom širi mesto znanja konfuzija, mesto socializma — nekaj sindikalizem, mesto socialističnega načina predavanja z diskusijo, klerikalni način hvale in časti predavateljem — to vodi v čisti Kristanov veletok, ki pa ne bo rdeč — temveč zelen in moten kakor je Ljubljana!

Ker nismo imeli prilike na predavanju karakterizirati in pokazati glavne kontradiktorne trditve in nemarksistično pojmovanje predavatelja, nam pač g. predavatelj ne bo zameril, če to storimo v listu zelo, zelo na kratko, ker imamo malo prostora. Ker je bilo predavanje konfuzno, ker se je dotaknilo sto važnih vprašanj, a na nobena ni odgovorilo, nam bodo čitatelji oprostili, če stavimo naše opombe pač po redu, v katerem se je gibalo predavanje.

Socializem, sindikalizem, komunizem, kolektivizem, marksizem in reformizem, anarhizem, nacionalizem, realizem, empiriokriticizem itd. so nazivi raznih filozofskih naziranj o prošli in bodoči ureditvi človeške družbe, ki pa je razdeljena v razrede, to je v skupine, ki vršijo določeno vlogo v produkciji, ki odreja njih ideologijo, njih interese, njih težnje. Med posameznimi razredi so nepremostljiva nasprotja, ki so izražena v razrednem boju. Razredni boj mile oblike je vsakdanji boj, ostrejšje oblike je poli-

tični boj s silo in orožjem — državljanska vojna, kot najstrožja forma razrednega boja. Neki interes pa je vsem razredom skupen, skupen vsemu človeštvu, to je: interes progressa (napredka) človeštva. Zgodovina pa nam dokazuje, odkar se je človeška družba iz faze primitivnega komunizma razdelila v razrede, da je progress človeštva ozko vezan z interesi potlačeni narodov in razredov, a regres (nazadovanje) vselej posledica otrplosti vladajočega razreda. Grobokop antične civilizacije je bil degenerirani patricijski razred, ki je z vso silo dušil revolto sužnjev, umstveno (krščanstvo) in materialno. Fevdalno robovanje, ki je bilo v primeri s suženjskim revolucionarno, je postalo tekot stoletij ovira napredku, ovira produkcijskim silam, ki so silile na površje in katerih zastopniki so bili meščani. Meščanstvo je v večstoletnih upornih bojih — ponekod še vedno ne — premagalo fevdalno plemstvo in uvedlo nov sistem — kapitalizem — svobode dela, trgovine — ki pomeni veliko socialno revolucijo napram fevdalizmu. Angleška buržuacija ni torej obglavila kralja, ki se ni držal zakona, to je bil samo povod, da je s tem obglavila fevdalno gospodstvo ter ji v večletnih bojih izrgala oblast iz rok, t. j., prisilila, da se je podvrkla zakonu in demokratičnim revolucionarnim pridobitvam.

V samih nedrih kapitalizma pa se že več stoletij razvija njegov grobokop — proletarski razred, katerega duša je industrijski delavec, razum intelektualni delavec, a srce vsi potlačeni narodi in razredi!

Kakor je bilo v fevdalni dobi v začetku nosilec progressa antično in fevdalno plemstvo, tako je bila v začetku kapitalistične dobe nasilec progressa — revolucionarna, svobodoljubna buržuacija, tako je danes, ko se mažejo temelji internacionalnega kapitalizma, ko internacionalni kapitalistični razred propada, tepta principe, na katerih je zrastle — svobode dela, trgovine, misli — nosilec družabnega progressa — proletarski razred, kateremu tvori teorija socializma spojena z marksistično metodo proučavanja

družbe, močno duhovno orožje v boju zoper reakcionarne sile današnjega kapitalizma v propadanju. To buržuacija dobro ve. Zato se z vso močjo trudi skaliti teorijo socializma, marksizma. Ona pospešuje širjenje in propagando raznih filozofskih teorij, empiriokriticizma, reformizma, realizma itd. posebno med delavstvom, da bi ga na ta način odvrnila od proučavanja marksizma in zgodovinskega materializma.

Trditve, da se proletariati (ne mezniki, ker mezda je samo ena sestavina proletarstva glavna pa je vloga v produkciji) lahko osvobodijo potom strokovnih in združinskih organizacij, je zastarela: to so trdili proudhonisti pred 60 leti in ravno Marx jih je neusmiljeno razkrinkal kot malomeščanske zagovornike tedanje francoske države in njenih absolutističnih metod. Danes med socialisti sploh ni več spora o tem, da so politične organizacije in politični boj — najvažnejše komponente razrednega boja.

Danes, ko praznujemo osemletnico ruske revolucije, moramo že o njej govoriti resno, če hočemo veljati za inteligente. Predvsem pa se moramo vprašati: ali je ruska revolucija socialna — t. j., v korist potlačeni razredov in narodov — in pa, ali ima splošen družabni interes, ali je pomaknila razvoj naprej — ali je razvoj zadržala? Kaj je bila ruska država pred revolucijo? Središče in izhodišče evropske reakcije, absolutizma, poneumnevanja ljudstva, večna imperialistična grožnja Evropi. V duhovnem in političnem oziru. — V gospodarskem: vedno bolj kolonija internacionalnega velekapitala, kjer je bil internacionalni kapital gospodar v največjih, za produktivnost najvažnejših industrijskih, trgovskih in bančnih podjetjih. 10.000 pomješčikov je imelo v rokah več ko polovico površine ruskih plodnih ozemelj. Delavec in kmet brez pravice, brez možnosti izobrazbe, od države prepojen z alkoholom, zaničevan. Njegove politične stranke prepovedane. Vse nevelikoruske narodnosti potlačene, brez pravice in brez samouprav. In danes: Ruska socialistična Unija ni več kolonija, je samostojna država, narodnosti so dobile svojo samoupravo, svoje šole, urade, sodišča; veleindustrija in veletrgovina nacionalizirana; zemlja nacionalizirana in predana v obdelavo kmetom; ljudsko šolstvo se je dvignilo.

Vsi socialisti, brez izjeme, od Kautskega in Macdonalda do skrajne desnice, priznavajo pridobitve ruske revolucije za družabni progress Rusije. Spori med socialisti in komunisti so samo v tem, ali je mogoče uporabiti taktiko ruskih revolucionarjev v zapadni Evropi. O tem pa je potrebna diskusija.

Iz stranke.

s. Mežica. Občni zbor kraj. org. SSJ in KDZ v Mežici bo v nedeljo, 3. maja ob 11. dopoldne v dvorani nad konsumno prodajalno. Dnevni red: Poročila predsednika, tajnika in blagajnika ter nadzorstva in poročilo o občinski politiki.

ZAVAROVANCI

v smislu objave v Soc. koled. za l. 1925.
Iz Holmea pri Prevaljah. 297. Martin Iskrač (95) rudar, Din 250; 298. Albin Medvešek (97), Din 250; 299. Marija Slanskijeva (77) Din 250; 300. Simon Krainer (909) Din 250; 301. Jožef Kraker (902), Din 250; 302. Ciril Marin (904), Din 250; 303. Justin Čebul (97), rudar, Din 250; 304. Ivan Erjave (99) rudar, Din 250; 305. Len. Kramole (902), St. Daniel, Din 250; 306. Florjan Čebul (905) rudar, Din 250; 307. Ivo Dirntiš (906) rudar, Din 250; 308. Adolf Potočnik (905) rudar, Din 250; 309. Jožef Napotnik (900) rudar, dinarjev 250; 310. Ivo Britovšek (907) rudar,

Prevalje, Din 250; 311. Veronika Motvozova (99) rudarka, Din 250; 312. Andrej Vrčko (86) rudar, Din 250; 313. Ivan Vrečko (905) kovač, Din 250; 314. Ivo Strnuff (900) rudar, Din 250; 315. Aleks. Abšner (906) rudar, Din 250; 316. Adalbert Potočnik (906) rudar, Din 250; 317. Jakob Minisini (62) rudar, dinarjev 250; 318. Peter Arnold (905), Din 250; 319. Konrad Štamfar (901) rudar, Din 250; 320. Franjo Kunc (94) rudar, Mežica, Din 250; 321. Jožef Zupanc (908) delavec, Din 250; 322. Ignac Krajnc, (95) rudar, Din 250; 323. Albin Medvešek (79) rudar Din 250; 324. N. Toplak (97) kovač, Din 250; 325. Karol Gardaj (906) rudar Din 250; 326. Mihael Motnik (900), Din 250; 327. Jakob Korak (904) rudar, Prevalje, Din 250; 328. Georg Glinih (79), Din 250; 329. Miklaž Ivornik (98), Breznica, Din 250; 330. Avgust Zidar (96) rudar, Leše, Din 250; 331. Temo Studeker (94) rudar, St. Danjel, Din 250; 332. Jožef Koželj (88), Velenje, N., Sl., Din 1250;

Ali imaš že poravnano naročnino za »Napreč« ozir. »Ljudski olas« do konca aprila? Če ne, pošlji jo takoj!

Pregled organizacij, ki so obračunale za marec, bo objavljen v prihodnji številki.

Dopisi.

S svinčenih tal. Naš velečastiti in veleumni gospod Konstantin Ryndin, po potrebi celo doktor in »državni komisar«, kadar je treba potegniti kakega župana za nos, je postal po milosti božji in »objektivnosti« ostale porodiške dvojice predsednik bratovske skladnice svinčenih rudnikov. Tako pravijo. Do sedaj je ta gospod opravljal težki posel izdaje treh, štirih, mogoče celo petih nakaznic za premog na dan in se na ta način vezbal v funkciji bodočega upravnega svetnika neke že dolgo nastajajoče premogovne družbe neke daleč. — Le ta posel in vsestranska objektivnost porodice ga je usposobila za to mesto, s katerega je bilo treba izpodriniti samo onega, ki se je za kapitalizem že izgaral. — Veličastni gospod, ne zavidamo Vam napredovanja, saj imate močne in zdrave komolce, ki jih je treba pridno izrabiti — v blagor domovine seveda. Ali bo dovolj močna tudi sposobnost — ali pa Vam je samo na tem, da ste tudi predsednik? — Gospod! Bratovske skladnice, penzije rudarjev in že veste, kakšna pamet — ni vse eno!

Poravnajte naročnino!

Lastnik: »Sloga«, r. z. z. o. p.
 Izdajatelj in odgovorni urednik:
 Zvonimir Bernot
 (v imenu izvr. odbora SSJ in KDZ.)
 Tisk tiskarne »Merkur« v Ljubljani.
 25. IV. 1925 — 2500.

Priporočamo trdko
Josip PETELINC
 Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika za vodo.
Najcenejši nakup
 nogavic, žepnih robcev, brisalk, klova, belega in rujavega platna, šifona, kravat, raznih gumbov, žlic, vilic, sprehajalnih palic, nahrbtnikov, potreščin za šivilje, krojače, Solingen škarij za prikrjevanje in za obrezovanje trt.
 Na veliko! Na malo!

Proslavite dostojno 1. maj, praznik proletarcev!
„DANICA“
 Majzelj & Rajšelj
 Ljubljana, Turjaški trg št. 1

MNOGO DENARIA
 prihranite, ako pred nakupom blaga za obleke, perila, srajc, ovrtalec, naglavnih rut, šerp, obrisalk, nogavic, odev, najrazličnejšega drugega blaga ter usnja, obiščete trgovino, kjer so najnižje cene in sičer pri trdkri
„DANICA“
 Majzelj & Rajšelj
 Ljubljana, Turjaški trg št. 1

Tvornica dežnikov in solnčnikov
L. MIKUŠ, LJUBLJANA
 Mestni trg št. 15
 priporoča svojo bogato zalogo dežnikov v kakršnikoli velikosti po najnižji cent.

Ko bi mogli osebno z Vami govoriti

bi Vam lahko razjasnili kako slabo storite, če pri izbiranju mila niste oprezní in koliko škodljiva so dostikrat slaba mila! Če želite strokovnjaško izkušeno MILO LEPOTE IN ZDRAVJA, tedaj poizkusite eno od 5 vrst FELLERJEVEGA ELSA-MILA V OBLIKI STEKLENIC. Elsa-lilijino mlečno milo, Elsa-glicerinsko, Elsa-boraksovo, Elsa-katranovo in Elsa-milo za britje. Vsaka vrsta teh mil z zakonom zaščiteno znamko prijetno diši, je zelo štedljiva, izvrstno se peni, osvežuje in ohrani kožo zdravo in lepo. Ta mila so najboljše in najfinejše, kar se v milu sploh more dati!

ZA POIZKUSNJO 5 kosov Elsa-mila v obliki steklenic z zavojnico in poštnino 52 Din, tuda le tedaj, če se denar pošlje vnaprej, ker je poštnina po povzetju za 10 Din višja.

Naročila je nasloviti na:

EVGEN V. FELLER, lekarnar
v Stubici Donji, Elsatrg 252, Hrvatska.

Najboljša 'Puch' kolesa

po zelo ugodnih cenah dobite le pri
IGN. VOK, Ljubljana, Sodna ul. 7.

Ostanke

v dolžini
2 do 8 m

20 m močnega cefirja Din 240.—, 20 m trpežnega oksforda Din 290.—, 20 m močne modrovine (druk) Din 290.—, 20 m krasnega kambrika za otročje in ženske obleke Din 240.—, 10 m hlačevine dvojno široke (cajga) za moške obleke Din 350.—, 20 m belega platna Din 230.—, 20 m sirovega platna Din 180.— razpošilja

veletrgovina **R. Stermecki, Celje št. 23**

Ilustrovani cenik z čez 1000 slikami se pošle vsakemu zastoj, vzorci od sukna, kamgarna in razne manufakturne robe pa samo za 8 dni na ogled. Kdor pride z vlakom osebno kupovat, dobi nakupu primerno povrnitev vožnje. Naročila čez Din 500.— poštnine prosto. Trgovci en gros cene.

Kakor svojčas
vydrovka,
ki je bila doma v vsaki slovenski hiši, je danes
„Žika“
to je najboljša in najbolj zdrava žitna kava.

Prava uteha za živčno bolne

je moje ravno kar izdano delo! V istem se na podlagi mnogih dolgoletnih izkušenj razlaga vzrok, postanek in zdravljenje živčnih bolezni.

Ta evangelijski zdravja pošljemo vsakemu, kdor se obrne na spodaj označeni naslov, brezplačno.

Tisoče zahval
dokazuje stvarni uspeh izključno znanstvenega in poučnega dela za dobrobit človeštva, katero toliko ljudi. Kdor spada k

ogromni množini živčno bolnih, kdor trpi radi strahu, raztresenosti, slabega spomina, neravnovesja glavobola, razdražljivosti, pokvarjenih živcev, prevelike občutljivosti, bolečin v klenkih, splošne ali delne slabosti telesa ter ostalih brezštevilnih pojavov,

mora si naročiti mojo tolažečo knjižico!

Kdor isto pazljivo bere, zdo bi pomirljivo pričanje, da ostanja zelo enostavna pot k življenju in zdravju! Ne čakajte, ampak pišite še danes na naslov.

E. PASTERNAK, BERLIN S. O.
Michaelkirchplatz 13., Abt. 144.

Najboljši šivalni stroj

je edino le Grietzner in Adler za rod-

Pouk v vezenju brezplačno. Večletna garancija. Delavnica na razpolago

binsko in obrtno rabo v vseh opre mah

Josip Petelinc, Ljubljana (blizu Prešernovega spomenika)

Društvom in zasebnikom

preva ja in prepisuje spise „Posredovalec“ Sv. Petra cesta 23.

Pošljite naročnino!

Trajne vrednosti

ostanejo vedno darila iz zlata in srebra, ker obdrže še po proteku mnogih let svojo prvotno vrednost. Ure, verižice, prslani, zapetnice kakor tudi vsakovrstna zlatina in srebrnina, nakit in predmeti za dnevno uporabo, v najlepši in najbolj kakovosti dobi se dobro in poceni pri tvrdi ki Suttner — Zahtevajte divno ilustrirani cenik, za katerega je treba poslati samo 2 dinarja na:

Odpošiljalnico ur H. Suttner Ljubljana štev. 990 (Slovenija.)

Za udobnost odjemalcev se morejo za nadopolnitev paketa primotati tudi cobra in fina Elsa-mila lepote in drugi kosmetični preparati lekarnarja Fellerje.

Konfekcijska tovarna Fran Derenda & Cie. Ljubljana, Erjavčeva cesta štev. 2.

otvorila je prodajo na drobno svojih konfekcijskih izdelkov, ter nudi po čez vse ugodnih cenah vsem delavskim in nižjim slojem vsakovrstna oblačila in sicer

obleke že od . . . . . Din 400.— naprej
delavske hlače od . . . . . Din 45.— naprej
jahalne hlače od . . . . . Din 80.— naprej
otročje obleke za šolarje že od . . . . . Din 80.— naprej

Ako hočete kupiti po ceni dobro blago, ne zamudite prilike in prepričajte se, ker edino tukaj si lahko prihranite mnogo denarja. Proti garanciji dobe železničarji in drugi državni uslužbenec obleke tudi na obroke.

Ustanovljeno leta 1852.

TEOD. KORN, LJUBLJANA Poljanska cesta štev. 8 (preje Henrik Korn)

Krovce, stavbni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacija vodovodov.

Naprava strelvodov. Kopališke in klosetne naprave.

Izdelovanje posod iz pločevine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (škate!) za konzerve.

Ne zamudite prilike!

Trgovina MARIJA ROGELJ

se nahaja sedaj na Sv. Petra cesti št. 28 (poleg Kolodvorske ulice)

Tu dobite: krasno spomladansko zalogo štofov, cajgov, kloba, cefirja, oksforda, delena, kambrika, šifona, bele in rujave kotenine, platna za rjuhe, dalje moško in žensko perilo. Svilene jumperje, krasne rule in šerpe, kravate, nogavice, pavolo in vsakovrstne drobnarije. Pri meni dobite vse najboljše in najceneje!

MARIJA ROGELJ.

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana — Frančiškanska ulica štev. 6
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine

za šola, županstva in urade, najmodernejšje plakate in vabila za veselice, letne zaključke. Najmodernejšja uredba za tiskanje časopisov, knjig, brošur itd.

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA

Čitajte Naprej!

Zopet razpošilja svetovno znana I. gorenjska razpošiljalnica

IVAN SAVNIK Kranj, Slovenija

različno blago za moške in ženske obleke po izvredno nizkih cenah. Pišite takoj po vzorce in cenik, kateri se Vam pošlje brez poštnine

Naročajte in širite „Naprej“! Prispevajte za tiskovni sklad!